

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum formatus miraculosè ex human carne puta digito
vel pede contraheret peccatum originale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de Sancto Porciano

& est simile. Infectio enim quæ est in femine leprosi, non est lepra vel agritudo formaliter, sed solum virtualiter: in carne autem leprosi est verè lepra, quia caro est lepra susceptiva: sic infectio vel fœditas naturæ, non est in femine vel carne culpa, sed ibi primò habet rationem culpæ, ubi inuenitur subiectum susceptiuum, sicut est anima, redundat autem à carne in animam, non per actionem carnis in ipsam, quia corpus non agit in spiritum, sed per quandam naturalem

* aliam communicationem et concomitantiam, infra.

concomitantiam quæ est inter formam & materiam: sicut enim anima comunicat corpori suas dispositiones (vt vitam & huiusmodi) sic dispositiones corporis comunicantur animæ: anima enim infusa corpori male disposito efficitur stolidia (vt patet in naturaliter faturo) & similiter est in infectione animæ ex infectione carnis.

5 Sed iste modus non videtur conueniens propter multa. Primo quia caro in homine non est caro nisi per animam rationalem, supposita quæ in homine sit tantum vna forma. Prius ergo vel simul ordine naturæ est anima vnita materiam, & caro est caro cum anima intrinsecè pertineat ad naturam carnis, sed quæ non est infici non potest, ergo non prius inficitur caro, & per carnem anima. Sed prius vel saltem simul tempore & natura inficitur caro & anima.

6 Et adhuc restat dubium per quid inficitur anima originali culpa. Si autem dicatur quæ caro est caro ante infusionem animæ rationalis per animam sensitivam, & ita ex carne fœda & infecta contrahitur peccatum originale in anima per quandam concomitantiam, vt dictum est. Istud non videtur, quia illa fœditas quæ ponitur in carne, vel est spiritalis vel corporalis. Non spiritalis, quia cum caro sic accepta sit quid purè corporeum, non est talis fœditatis susceptiva, nec corporalis, quia corporalis fœditas non est nisi vel per priuationem alicuius conuenientis secundum naturam, sicut abscisso nasi redditur faciem fœdam, vel per appositionem alicuius disconuenientis, sicut fœdatur facies appposito luto. Primum non potest dici, quia per peccatum primorum parentum nihil pertinens ad perfectionem naturæ humanæ est subtractum: iustitia enim originalis quæ toti naturæ subtracta est, fuit donum gratis collatum. Et ideo eius carentia non ponit aliquam fœditatem, sed & si talis carentia fœditas diceretur rationem pœnæ haberet: ex pœna autem non causatur culpa, sed econuerso, ideo &c. Nec secundum potest dici, scilicet quod fœditas carnis fit per appositionem alicuius disconuenientis, quia priuatio nihil ponit, peccatum autem priuatio est, ideo &c.

7 Si autem dicatur quæ illa fœditas non est in carne formaliter, vt bene ostendunt præmissæ rationes, sed solum virtualiter. Non valet, quia aut esset in carne virtualiter, quo ad virtutem actiuam, vt scilicet talem fœditatem in animam ageret, quod esse non potest: quia materia non agit in formam, nec corpus in spiritum, vt ipsi fatentur, vel quoad virtutem passiuam, & tunc solum se haberet ad recipiendum talem fœditatem, quæ recepta iam esset fœda formaliter. Modus etiam transiusionis peccati originalis quæ ponunt, scilicet per concomitantiam carnis & animæ, non est conueniens, licet enim anima quæ est actus & perfectio corporis, comunicet corpori proprietates suas, informet & perficiat materiam, tamen proprietates materię nunquam informant formam, sicut nec ipsa materia, nec aliquo modo redundat ad formam non educat de potentia materię, qualis est anima, nisi quo ad operationem, in qua comunicat cum corpore subiectiuè vel obiectiuè, & per hunc modum anima infusa corpori male disposito, efficitur stolidia: quia non habet debitas operationes propter indispositionem corporis. Ad ipsam autem essentiam animæ, vel ad eius potentias nulla infectio spiritalis transire potest.

8 Tenendo ergo quæ peccatum originale sit carentia iustitiæ originalis debite inesse cum debito carenti ea, quod debitum quidam vocant reatum, vt in præcedentibus dictum est, potest faciliter assignari modus translationis eius: traducitur enim translatione naturæ sic, cum nihil agat ultra suam speciem, natura deficiens à dono quæ gratis et impensum erat, non potest alteri communicare donum quo caret, & quod supra naturam ei datum fuerat siue collatum, sed solum comunicat quod ad naturam pertinet, cum carentia doni supernaturaliter à principio toti naturæ collati. Ista autem carentia quia in relatione ad peccatum

primi parentis, iusta est, reatus est. Est enim reatus iustus obligatio ad pœnam propter culpam, nec aliter traducitur nisi quia natura defectiuosa traducitur ab eo qui est & non huiusmodi defectibus ex sua culpa subiecit.

9 Ad primum argumentum dicendum quæ in generatione hominis materia non traducitur, sed supponitur: nec anima secundum illud quod est absolute, sed creatur: ipsum tamen compositum traducitur, vnde homo generatur ex traduce: est enim compositum ex vnione partium: vnio autem principiorum essentialium hominis, est à virtute seminis, saltem dispositiuè propter quod compositum traducitur, & partes compositi non quidem secundum se & absolute vt sint, sed vt vnium sint, & vniam faciunt naturam traductam, & quia anima non est subiectum originalis peccati, vt talis reatus qualis dicitur est, nisi vt faciat vnium cum corpore, vel cum materia: & hoc modo est equaliter traducta, ideo & defectus talis potest dici traductus. Per idem patet, ergo ad secundum.

10 Ad argumentum in contrarium dicendum quæ homo dicitur magis traduci secundum carnem, quæ secundum animam: quia caro dicitur compositum cui competit traductio. Item dicitur ipsum sub ratione perfectionis quæ dat animam sensitivam, quæ in aliis ab homine virtute seminis educitur de potentia materię, quanquam & ipsa anima possit dici aliquo modo traducta, saltem dispositiuè, & eius translatione peccatum originale traductum.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum miraculose formatus est ex carne hominis præexistens contraheret peccatum originale.

Thom. 1. 2. q. 81. ar. 4.

Secundo queritur, si aliquis formaretur miraculose ex humana carne, puta de digito vel pede, vtrum contraheret originale peccatum. Et videtur quod sic: quia ex massa corrupta non potest fieri nisi opus corruptum. Sed tota massa humanæ naturæ fuit in Adam corrupta, ergo quicquid formaretur ex ea quocumque modo esset corruptum.

2 Item Dam. dicit in 4. lib. quæ spiritus sanctus præuenit in virgine, de qua Christus erat absque peccato originali nascitur, purgans eam, sed illa purgatio non fuisse necessaria, nisi in materia esset aliqua fœditas, ex quo originale contraheretur, ergo in omni formato materialiter de carne humana quantumcumque formetur ex parte agentis miraculose esset peccatum originale.

3 IN CONTRARIUM est quæ dicit Aug. in 10. super Gen. ad literam, quæ descendere ab Adam secundum rationem feminalem est causa contrahendi peccatum originale: sed formatus miraculose de manu hominis vel pede non descenderet ab Adam secundum rationem feminalem, sed solum secundum corpulentam substantiam, ergo &c.

4 RESPONSIO. Dicendum quod formatus miraculose ex humana carne non contraheret peccatum originale. Quod patet sic, quia ad illud ad quod natura se habet solum passiuè & nullo modo actiuè non potest natura aliquid transfundere, nec perfectionem nec defectum. Transfusio enim aliquam actionem importat, sed ad illum qui miraculose formaretur ex humana carne natura solum se haberet passiuè & nullo modo actiuè, ergo ad talem non transfunderetur originalis culpa, nec à principio transfusa fuisset originalis iustitia, quis enim transfunderet Deus an naturam non Deus, quia ab ipso non est culpa, nec reatus. Nec natura quia natura nihil operatur in tali prole nisi ministrando materiam ex qua nec culpa nec reatus potest in animam redundare, vt ostensum est in præcedente questione.

5 Concordat autem hoc ei quod ab omnibus conceditur, scilicet quæ iustitia originalis data fuit Adæ pro se & tota posteritate quam peccato amisit pro se & pro posteritate, ac per hoc tota posteritas peccatum originale incurrit. Sed constat quod formatus miraculose de manu vel pede non poterit ad posteritatem Adæ, talis enim non haberet patrem aut matrem in tota humana specie sicut fuit Eua, licet fuerit formata de costa Adæ, ideo &c. Per idem patet quæ si Adam peccasset & non Eua proles contraxisset peccatum originale quia patris est agere, mater vero

verò solum materiam administrat, & per consequens proles fuisse mortales & passibiles, quia sicut per vñū hominem peccatū intrauit in mundum, ita per peccatum mors ut dicitur Rom. 5. Si verò sola mulier peccasset, proles nata fuisset cum originali iustitia & per consequens cum immortalitate & impassibilitate illius status.

6 AD Primum argumentū dicendum q̄ tota massa generis humani nō fuit infecta vel corrupta in Adam formaliter, sed solum virtualiter in quantum in ipso omnes eramus ut in principio generationis actiuo quod vocat beatus Aug. fuisse in Adam secundum rationē feminale, sic autem non fuissent in Adam qui formati fuissent formata de massa corrupta, sed fuissent miraculose, & ideo non fuissent in eo solum ut in principio passiuo quod vocat Augustinus fuisse in Adam secundum corpulentam substantiam quæ non est causa generalis corruptionis in prole, ut ipsemet dicit.

7 Ad secundum dicendum q̄ purgatio de qua loquitur Damasc. nō fuit aliqua fœditas materiæ quæ nisi pura garetur causaret peccatū originale in prole, hoc enim absurdum est dicere etiā concedenti q̄ tota humana natura materialiter fuerit corrupta, quia materia quæ ministrat mater ad formationem prolis nunquam fuit de veritate matris: & ideo dato quod tota natura humana fuisset infecta, nihil tamen infectionis esset propter hoc in tali materia, vocat ergo Dam. purgationē non emundationē à fœditate quæ inerat, sed preservationem ab ea quæ inesse poterat scilicet culpa actuali. Ex tunc enim beata Virgo peccare non potuit mortaliter nec venialiter.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum peccatum originale sit in essentia animæ tanquam in subiecto, an in potentia.

Tho. 1. 2. q. 87. ar. 1. c. 2.

TERTIO queritur in quo tanquam in subiecto sit peccatum originale, verum in essentia animæ an in potentia. Et videtur quod in essentia, quia peccatum originale dicitur peccatum naturæ, sed natura per prius dicitur de essentia quàm de potentia, ergo &c.

2 Itē originale traducitur in vnoquoque ex vnione aīæ ad corpus ut dictū est prius, sed anima immediatius vnitur corpori per essentiam quàm per potentiam, ergo &c.

3 IN CONTRARIUM est, quia illud quod inclinatur ad actū immediatius respicit potentiam quæ essentiam, sed peccatum originale inclinatur ad actū. Ex hoc enim sensus & cogitatio hominis prona est in malū ab adolescentia ut dicitur Gen. 8. ergo &c.

4 RESPONSIO. In quo sit peccatū originale tanquam in subiecto accipiendum est ex consideratione eius quod sit. non est autē aliud peccatum originale nisi carentia iustitiæ originalis debita haberi modo quo fuit prius expositum, & hæc carentia est in vnoquoque in eodem subiecto in quo fuisset iustitia originalis, habitus enim & priuatio habet fieri circa idem, originalis autē iustitia sicut dictū fuit supra dist. 20. q. 5. accipitur dupliciter. Vno modo largè prout comprehendit rectitudinem voluntatis ad Deum, & debitum ordinem seu debitā subiectionem virium sensitiuarum ad rationē. Alio modo accipitur magis strictè pro sola subiectione, & debito ordine viriū sensitiuarum ad rationē. Et hic est modus magis proprius accipiendi iustitiam originalem, ut ibidem dictum fuit.

5 Quorumcunq; autem dīctorum modorum accipitur iustitia originalis, patet q̄ ipsa non fuisset in essentia animæ sicut in subiecto, sed in voluntate vel in viribus sensitiuis, vel in vtroque, quia rectitudo est in rectificatione & ordo in ordinatis, propter quod cum secundum vtrāque acceptionem originalis iustitiæ ipsa sit rectitudo voluntatis ad Deum, vel debitum ordo virium sensitiuarum ad rationem, vel vtrūque simul, patet q̄ ipsa nō fuit in essentia animæ, sicut in subiecto, sed fuit in voluntate, vel in viribus sensitiuis, vel in vtrūque: & cum iustitia originalis strictè & propriè accepta fuerit debita ordinatio & subiectione virium sensitiuarum ad rationē, patet q̄ ipsa fuit in eis tanquam in subiecto, & per consequens in eisdem est eius carentia quæ est peccatum originale: si autem in ratione originalis iustitiæ includatur rectitudo voluntatis ad deum, cum hoc fuerit principale in toto statu innocentie: quia ex tali rectitudine cetera dependebant: tunc carentia ori-

ginalis iustitiæ est principaliter in voluntate, & per consequens peccatum originale: nec tamē propter hoc in vnoquoque sunt plura peccata originalia, sed vnum: quia reatus ex vno est, & ad vnum principaliter, licet ad illud vnum multa sequantur, ut dictum est.

6 Ad primum argumentū dicendum q̄ originale dicitur peccatum naturæ, nō quia primo respiciat naturam animæ, sed quia tollit illud quod toti naturæ fuerat collatum, scilicet iustitiā originalem, quāuis ipsa nō esset principaliter in essentia animæ, sed magis in voluntate, vel in viribus sensitiuis.

7 Ad secundum dicendum quod originale contrahitur ex vnione animæ ad corpus: quia ad vnionem sequitur talis defectus, qui tamen non est in essentia animæ, sed in voluntate primo & principaliter, vel in viribus sensitiuis.

Sententia huius distinctionis. XXXII. in generali & specialiter.

Quoniam supra dictum est. Superius determinauit Magister de peccati quidditate & traductione. Hic verò determinat de eius remissione. Et diuiditur in duas. Primo determinat suum intentum. Secundo mouet quandam incidentem quæstionem. Secunda ibi illud quoque nō incōgruè queri solet. Prima diuiditur in duas. Primo determinat suum intentum. Secundo querit quæstiones circa causas & modum cōmūnis peccati originalis. Secunda ibi, præterea queri solet vtrum concupiscentia. Prima diuiditur in duas. Primo determinat remissionem peccati originalis, quantum ad animam. Secundo quantum ad carnem. Secunda ibi, solet autem queri. Sequitur illa pars circa quam mouet quæstiones circa causas latentes peccati originalis. Et diuiditur in quinque partes secundum quinque quæstiones quas mouet & soluit, primo querit vnde causetur concupiscentia peccati originalis. Secundo vnde peccatum tale animæ imputetur. Tertio vtrum tale peccatum sit voluntarium. Quarto de æqualitate diuinæ iustitiæ animā infundentis. Quinto de qualitate animæ infusæ. Secunda ibi, solet etiam queri. Tertia ibi, illud etiam nō immerito. Quarta ibi, si verò queritur. Quinta ibi, aliquis queri solet. Et hæc est sententia & diuisio lectionis in generali.

2 IN Speciali sic procedit, & proponit primo qualiter per baptismum peccatum originale dimittitur, cum post baptismum concupiscentia maneat. Hoc ideo dicitur q̄ per baptismum concupiscentia minuitur, & regnare prohibetur, & reatus tollitur. sicut enim actualia transeunt actu, & remanent reatu, ita e contrario concupiscentia in baptismo manet actu, & transit reatu. Postea querit, vtrum caro in baptismo à fœditate purgetur. Et respondet secundum quosdam quod sic, cū ad animam & carnis purgationē ordinetur aqua baptismi: secundum alios verò fœditas carnis non purgatur, sed solum animam, imò secundum multitudinē generationis multiplicatur fœditas, ita q̄ ex maiore carnis fœditate magis originale contrahitur. Primi tamen hoc non concedunt. Postea querit vtrum originalis concupiscentiæ Deus sit causa. Et respondet quod sic, in quantum est pœna: in quantum tamē est culpa, non. Postea querit, quare peccatum imputatur animæ, cuius contradictionem vitare nō potest. Respondet quod hoc non est, quia delectatur ipsi carni ut quidam dixerunt: sed ex peccato primi parentis cuius anima peccatrix carnem corruptibilem fecit. Postea querit, vtrum peccatum originale sit voluntarium, an necessarium: & respondet quod est necessarium, quia vitari nō potest, & etiā voluntarium, quia à voluntate primi hominis processit, & contractum est. Postea querit quare Deus animam carni infudit. Et respondet q̄ hoc est ut saluaret institutio humane propagationis. Postea querit, vtrum cum anima infunditur sit talis qualis à Deo creatur. Et respondet q̄ non est omnino talis, quia à Deo creatur munda, sed coniuncta carni maculam habet. Vltimo querit, vtrum animæ sint à Deo creatæ æquales. Et respondet quod in æqualia naturalia recipiunt in creatione sicut & angeli. Et im hoc terminatur sententia lectionis, &c.